

POMIARKOWAĆ (8) *vb pf*

Oba o oraz oba a jasne.

inf pomiarkować (3). ◇ *praet 3 sg m* pomiarkował (1). ◇ *con 1 pl m pers* byśmy pomiarkowali (1).
◇ *3 pl m pers by* pomiarkowali (1). ◇ *part praet act* pomiarkowawszy (2).

Sł stp brak, Cn s.v. miarkuję co, Linde XVII(XVIII) – XVIII w.

1. *Utrzymać w odpowiednich granicach (łagodząc, uspokajając); adhibere temperamentum, ad mediocritatem aliquid revocare, mediocritatem tenere Cn [co] (5) :*

a. *O zjawiskach fizjologicznych (2) :* przepurgowawszy dobrze/ á krew onę kipiącą pomiarkowawszy/ do mázania iá [francę] álbo do fálfy/ co fá dwoie napewnieyfszé lékárftwo obróćmy. *Oczko [40], 32v.*

b. *O zjawiskach psychicznych (2) :*

Zwrot: »w sobie pomiarkować [w tym: czym (1)] (2): toć iest prawdá/ iáko chmy y pirwey fłyfzeli/ iż pirwżego wzrúżenia w przyrodzeniu fwoim nie może nikt zárázem w fobie pomiarkowác/ ále obaczywfszy fie á vciekfszy fie do rozumu/ o wnet mądry człowiek wfszytko w fobie fnádnie pohámowác może. *RejZwierc 77v, 4v.*

Szereg: »pohámowác a pomiarkowác« (1): VWażayże dáley co ten dobrotliwy Pan iefzczę ktemu wczynić raczył/ nie dufáiąc y rozumowi y cnocie ták onemu záwikłánemu przyrodzeniu człowieká nędznego/ iżby thákie przyrodzenie tylko cnotá á rozumem w fobie pohámowác á pomiarkowác miał *RejZwierc 4v.*

c. *O zjawisku społeczno-prawnym (1) :* Státut Dioeceliiéy Gnieźnieńfskiéy pod tytułem *de raptu* ták rozpráwia y ftánowi: Iz éi którzy Dzieięćiny [...] kościołóm [...] należácé wydziéráią/ [...] w kłátwę záráz *ipfo facto* wpadáią. [...] ZYGMVNT STARY [...] nieco zniżył iuz tego Státutu: [...] ZYGM: AVGVST. 1562. [...] pomiarkowál bárziéy tę vftáwę *SarnStat 227.*

2. *Zestawić dla stwierdzenia podobieństwa lub różnicy, porównać [co] (2) :*

pomiarkowác z czym (1): *BiałKat 301; [W woysku páná fwego/ [rada wojenna] ma pomiarkowác możność y moc páná fwego/ z możnością nieprzyaciela iego y ma vpátrowác pilnie/ którego możność wiefzfa/ á kto komu bydź może silnieyfszy* *CerGór 27].*

Zwrot: »miedzy sobą pomiarkowác« (1): kto iest z Medyków/ coby ie [perły, kamienie, jednoroźce] dobrze á dofskonále ofádzic/ álbo (co wiefzfa) miedzy sobą pomiarkowawfszy/ do náture przyftofowác mogł? *Oczko 2.*

Szereg: »pomiarkowác, porównác« (1): Otóźci to fzáleńftwo/ ábyś ty z fwoim ciálem Chryftufowé ciáło pomiarkowác miał: ábyś óno ciáło Przybytek Boży do fwego porównác miał *BiałKat 301.*

3. *Rozwážyc, rozsądzić, rozstrzygnąc; disceptare Modrz [co] (1) :* słuźnieyfsza rzecz iest/ áby fie ludzie pomierzáli práwem ábo iáką przyftoynościá/ niżli bronią. trzebá im też podáwác drogę do obránia fędziow/ ktorziby te roznice pomiarkowáli. *ModrzBaz 104.*

Synonimy: 1. pohámowác, powściágnąc, ukrocić, uspokoić; 2. porównác; 3. rozsądzić, rozwážyc.

Formacje współrdzenne cf MIARKOWAĆ.

Cf POMIARKOWANIE, POMIARKOWANY